

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

V A B I L O.

„Katoliško polit. društvo za Dolenjsko“

priređi

v nedeljo 23. t. m. ob polu 4. uri popoldne

javni društveni shod

v Žužemberku pred cerkvijo, ob slabem vremenu v župnišču

s sledečim vspeředom:

1. Frančišek Jaklič govori „o kmetijskih združgah“.
2. Dr. Zitnik o „deželnem zboru“.
3. Dr. Gregorič o „krščansko-socijalni organizaciji“.
4. Slučajnosti.
5. Nabiranje udov v „katoliško polit. društvo za Dolenjsko“.

K obilni vdeležbi vabi

ODBOR.

PODLISTEK.

Strokovno poročilo k načrtu vodovoda za Novo mesto.

Že mnogo let si prizadeva Novo mesto pridobiti vodovod za dobro pitno vodo; pregledovali in zasledovali so že strokovnjaki studence iz okolice, a vse brez vidnega uspeha. Slednjič je dosegla občina v minolih letih pri sl. dež. odboru, da je slavnoisti naročil deželnemu inženjerju g. J. Vlad. H r a s k y-mu, ki je veščak v tej stroki, da stvar preišče, in izdela načrt za vodovod novomeški. Pod gornjim naslovom je sedaj prišlo na svitlo tiskano poročilo k izdelanim načrtom vodovoda, iz katerega je razvidno, kako temeljito je gosp. inženjer H r a s k y stvar predelal. Ker je to delo za nas silno velike važnosti, in se tudi vse občinstvo za to jako zanima, prinesemo tu posnetek iz omenjenega poročila. Strogo tehnične, le strokovnjakom umevne podrobnosti pa opustimo.

Skrb za zdravo pitno vodo v Novem mestu in okolici je silno imenitne važnosti, in pomankanje dobre pitne vode je zakrivilo, da je razvitek mesta

Gospodarske stvari.

Brezobrestna posojila.

Obnovitev uničenih vinogradov se pospešuje najprej s tem, da se posestnikom okuženih vinogradov odpušča zemljiški davek; dalje s tem, da na novo nasajeni vinogradi ne plačujejo 10 let zemljiškega davka, in zemljišča, ki do sedaj niso bila vinograd, ako se spremené v vinograde, za 10 let.

Razun teh olajšav se dovoljujejo pa tudi brezobrestna posojila.

Taka posojila začne vračati posestnik po 10. letu in sicer v 10 letnih obrokih, tako da preteče od prejema prvega obroka brezobrestnega posojila do popolne vrnitve istega 20 let.

Brezobrestna posojila se dovoljujejo v občinah, kjer se je pokazala trtna uš v veliki meri, in če posestniki ne premorejo iz svojega troške za novo nasajenje svojih vinogradov.

Prošnje se podajo in napišejo na okrajno glavarstvo. Najbolje je, ako vsi vinogradniki iz

v marsičem zaostal in bo tudi še v prihodnje, ako se v kratkem temu v okom ne pride.

Da se pa to ni že prej zgodilo, se nikakor ne sme občinskemu zastopu očitati; krivda je le v tem, ker so tukaj nenavadno neugodne razmere v naravi, in je nemogoče rešiti stvar brez neprijetno velikih stroškov in temeljitega strokovnjaškega razmotrivanja.

Pred nekako 40 leti si je mesto s tem pomagalo, da je dalo napraviti pri mestnem mlinu pri jezu pumpo, ki žene vodo na glavni trg v vodnjak; ali kakova je ta voda, toliko ima nesnage, da bi se morala za pijačo in kuho sploh prepovedati.

Studenci na desnem bregu Krke v Kandiji veljajo sedaj za najboljše in se mnogo uporabljajo, vendar v zdravstvenem obziru niso najboljši za pijačo, tem manj se je za vodovod nanje ozirati. Če bi se tudi ne jemalo v poštev, da se ti studenci pri kemični preiskavi niso za dobre spoznali, dokazujejo že one močvirnate rastline pri studencih, da voda ni dežnica, ampak da je potok „Težka voda“, iz katerega se večina vode, že predno se pri bolnišnici v Krko izteka, po podzemeljskih votlinah

ene občine, ki prosijo za brezobrestno posojilo, podajo vsi skupaj svoje prošnje po županstvu na glavarstvo. Pa tudi vsak vinogradnik poda lahko sam svojo prošnjo naravnost pri glavarstvu. Uzorci za prošnje se dobé brezplačno pri c. kr. okrajnem glavarstvu. Treba jih je tedaj le izpolniti. Vsaki prošnji je treba priložiti posestni list, izpisek iz zemljiške knjige in račun, koliko ga bode delo stalo.

Ako prosi kak posamezen posestnik za posojilo, se navadno vknjiži posojilo na njegovo posestvo (na Nižjeavstrijskem se to zgodi v vsakem slučaju); ako pa prosi cela občina ali zadruga ali pa kako kmetijsko ali vinorejsko društvo za tako brezobrestno posojilo, se navadno ne zahteva zavarovanja. Gledé zavarovanja pa pravi ministerska naredba z dné 29. marca 1892 (§ 5) po vsej pravici, da se ne sme zahtevati zavarovanje na tak način, kakor bi je zahteval zaseben upnik. Tu gre ravno za posojila v času stiske, tako da tisti, ki rabi posojilo, bi pogostoma niti ne mogel dati dovoljnega poroštva. Država je zavarovana s tem, da posestnik vinograda vporabi posojilo na pravi način; kajti, ako se zasadi vinograd, ki sedaj daja le malo ali nič dohodka, z ameriškimi trtami, postane več vreden, kakor je bil prej. Treba je tedaj gledati na to, da porabi posestnik vinograda posojilo na pameten način, in ali je sploh dober in zanesljiv gospodar.

Zato lahko rečemo, da ako se pokaže v kaki občini v veliki meri trtna uš, dobi pač vsak vrl vinogradnik, ki se nahaja v stiskah, tako posojilo.

To se razvidi tudi iz tega, da se posojila navadno vknjižujejo, da pa

izgublja. Imenovani studenci se tudi onesnažujejo po mnogih, nad njimi se nahajajočih stanovišč, razven tega prenizko izvirajo, tako da so pri količkaj napeti Krki pod vodo; tudi navadno deževje jih že skali.

Ko je gospod inženir dobil naročilo, naj bi napravil načrt, kako bi se Novo mesto in okolica z vodo perskrbela, prehodil je meseca avgusta in septembra 1894. l. vso okolico, ter preiskaval vode in studence, vedno oziraje se tudi na vprašanje, se-li da voda napeljati vsled lastnega toka, ali pa z umetnim pritiskom.

V spremstvu tedanjega župana gosp. Perkota in gosp. Gustin-a, preiskaval je vse studenčnice po okolici, najprve seveda tiste, ktere bi bilo mogoče vsled lastnega toka v mesto dovoditi, to so studenci ob Gorjancu, ki meri 1181 metrov nad morsko gladino. O teh studencih so se že nahajala poročila prejšnjih preiskav. Po vsej severnozpadni strani gorovja pa se ne nahaja dovolj izdaten studenec iz skalovja, ampak le ona voda, ki se pod gornjo plastjo zemlje

dobitako posojilo tudi tisti vinogradnik, ktere ga posestvo je že močno zadolženo, tako da ni niti govora o pravšnem zemljeknjižnem zavarovanju, kakoršno navadno zahtevajo zasebni upniki.

Tedaj redno se za tako posojilo ne zahteva ono varstvo, ki bi je zahteval navaden upnik, ampak gleda se največ na to, ali v posameznem slučaju dajajo vse razmere skupaj večje ali manjše poroštvo, da se posojilo porabi vestno in na primeren način za obnovljenje vinskih nasadov. — Prošnje za brezobrestna posojila je vlagati do 31. avgusta t. l.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Ministerski predsednik grof Badeni, obiskal je 4. avgusta Ljubljano. Mesto sprejelo ga je slavnostno. Cerkve in večina poslopij bilo je okinčanih z zastavami. Obisk vršil se je popolnoma po programu, ter je minister dobil vsekako povsodi najboljši utis, kar je tudi sam z laskavimi besedami pripoznal. Ker je govoril z županom ljubljanskim nekaj stavkov v poljščini, ter spregovoril tudi nekaj slovenskega, zameril se je s tem nemško-liberalnim listom dunajskim, kateri se silno jezé, ker je ministerski predsednik s tem pripoznal enakopravnost slovenskega naroda.

Državnozborna volitev za izpraznjeni mandat umrlega kanonika Kluna vršila se bode 29. sept.

Na **Ogrskem** napravili so viharji in nevihte velikansko škodo. Sploh se poroča iz različnih krajev Evrope o velikih vremenskih nezgodah.

v studence izbira, kakor občeznana „Gospodična“, ktera pa je tudi premajhna.

Res bi se sicer dalo te različne studence po načinu drenaže v močan tok spraviti, toda voda, ki se pretaka po trohnelem mahovju, koreninah in listju, ni kemično čista. Tudi se je ozirati na to, da je sedaj dovolj vode, dokler je hrib čvrsto poraščen, da pa bode vode vedno manj, kolikor več se bodejo oni gozdi posekali, sekira pa tam že pridno poje.

Proti zahodu se vzdiguje Kačja rida 419 m in proti jugozahodu Srobotnik 592 m nad morsko gladino. Na teh se ne nahaja nobeden studenec; deževnica se odteka ali po vršini, ali pa se zgubi po neštevilnih dolinah skozi votljine, ter se odteka v potoke, ali v Krko, deloma tudi v podzemsko Temenico, ki pri Ljukni kot Prečna zopet izvira.

Proti severu od Novega mesta vzdiguje se Trška gora 429 m in Hmeljnik 580 m. V visočini 415 m nahaja se na zadnje imenovanem hribu več studencev, in sicer v 1.5 km dolgi dolini, v kateri so bili svoje dni sedmeri ribniki, last hmelj-

Kaj je novega po širokem svetu?

Otok Kreto nameravajo evropske velevlasti blokirati, ter je že več vojnih ladij deloma že tam, deloma na poti; le Angležka je menda zoper to. Grški kralj boji se večjih zmešnjav, ko bi Grška odločno podpirala Kreto, kakor grški narod želi. Med tem se pa vsak dan prigodé nove grozovitosti mej kristjani in Turki.

Nemška kultura v Afriki kaže se v kar najslabši luči. Vedno prihajajo nove pritožbe, kako grdo se ravna z domačini v nemških kolonijah, kako odirajo in zlorabijo nemški uradniki ljudstvo. Stvar pride na jesen pred državni zbor, če ne bodejo zopet vse potlačili.

Španska napravila je zopet več milijonov dolga. Vse to bode požrla Kuba, vprašanje pa je le, če jim bode ostala.

Piše se nam:

Toplice, dne 10. avgusta 1896. — V nedeljo 2. avgusta predaval je v tukajšnji šoli gospod pristav Rohrman o intenzivnejšem pridelovanju krme in o zboljšanju travnikov. Udeležilo se je tega poduka nad 50 kmetovalcev — malo število za našo občino — a poslušalci so z vidno pazljivostjo sledili poduku, in si mnogo pridobili. Po predavanju ogledali smo si trtnico naše mlade kmetijske podružnice; tukaj je gospod Rohrman posegel v napravo novih vinogradov in nam je priporočal, naj takoj pričnemo obnavljati naše opuščene vinograde. Gospodu Rohrmanu bodi tem potom za njegov trud izrečena prisrčna zahvala.

Minolo nedeljo 9. t. m. nas je počastilo dolensko pevsko društvo in mnogo odlične gospode iz Novega mesta. Sprejel jih je tukajšnji gospod župan in naše gasilno društvo. Za sprejem zahvalil se je predsednik dolenskega pevskega društva gospod Dr. Defranceschi.

niške grajščine. Voda teh studencev bila je pa močvirnica, in se je stekala v travniški potok, kateri se zgubi pod zemljo; po 600 m dolgem podzemeljskem teku pride voda zopet na dan pri Gorenjem Kartelevem v visočini 360 m in so ti studenci pri suši komej vidni, pri deževju pa prav močni, tako da gonijo stope. Mali studenec te pokrajine izvira pri Bajnofu v visočini 240 m.

Studenci Starograjskega potoka se zbirajo tudi kakor voda Gospodične na Gorjancu, iz površne zemeljske plasti, in je razven te neugodnosti upoštevati še negotova množina vode.

Iz vsega tega je razvidno, da za napravo vodovoda z lastnim tokom nedostaja prvih pogojev, to so dovolj močni, visokoležeči in zdravi studenci. Projekt omejil se je torej na napravo vodovoda z umetnim pritiskom, in se je oziralo pri tem v prvi vrsti na studence in izvire v dolini z dobro pitno vodo; vsem tem pogojem pa zadostujejo edino le studenci Težke vode, oziroma njeni izvir pri Stopičah. Ti studenci so tudi podlaga **H r a s k y j e v e m u** projektu.

(Dalje sledi.)

Z godbo na čelu prišli so izletniki pred kopališče, ter po kratkem odmoru podali se v park, kjer se je vršil koncert. Mešani zbor se je odlikoval, pele so se največ narodne pesmi. Največjo pozornost pa je nasé obračal mešan tamburaški zbor, ki je precizno vdarjal mile slovanske pesmi. Tudi godba je prav dobro igrala več komadov. Prirediteljem zabave srčna hvala. Koncerta vdeležili so so tudi gostje, kolikor jih je tukaj v kopeli. Letošnja sezona je prav dobro obiskana; med tujci, ki so se prišli semkaj zdraviti, bilo je mnogo dostojanstvenikov; upati je da bodo naše Toplice, ki so že nad tisoče bolnikov ozdravile, vedno bolj obiskane.

Okolica lepa, podnebje milo, a jedno je, manjka nam vode. Imamo sicer vodovod, a kadar je moče — noče, kadar je suša pa — posluša. Zakopali so naši srenjski očetje nad 7000 gld. z nado, da je s tem že preskrbljeno in vse storjeno za dobro pitno vodo. Turbina potrebuje mazila, če kaka cev počí jo je treba nadomestiti, na rezervarju so vrata samo prislonjena itd. Za take malenkostne poprave skrbeti mora naš srenjski načelnik. Za stroške, kar stane voda dovažana vojakom, bi imeli mi vsi in naša živina dovolj dobre vode, ko bi se porabili za vzdrževanje vodovoda. Upamo, da ta opomin ne bo zastoj.

Iz Šent Jerneja na Dolenskem. — Pred tremi leti je dovolilo prečastito knezoškofijstvo, da se je vršil vsako leto enkrat in sicer v nedeljo shod pri sv. Nikolaju na Gorjancih.

Cerkev ima še veliko dolga — dohodkov pa nič. Ljudje so obljubili — da se bodo na shodih dostojno obnašali — ter da bodo več darovali za cerkev. Dve leti so bili zvesti svoji obljubi. Drugače je bilo letos, dne 9. t. m. Ugodno vreme je privabilo veliko ljudi. Vsi so bili veseli in zadovoljni, dokler ni nekaj surovih rogoviležev iz Vrhpolja gorj. in Cerovegaloga napravilo sramoto naši fari. Ob treh popoldne so se začeli pripraviti in pretepati. G. orožnika sta posredovala in z veliko potrpežljivostjo napravljala mir. Ali mlada kri in istrijsko vino se dasta težko pomiriti. Vojska se je začela — dežniki so bili orožje, katero je napravilo marsikatero rano na glavi — na licih — na ustih. Več ljudi je bilo ranjenih; neki Gorišek, fant iz Vrhpolja gorj. je moral biti uklenjen. Pošteni ljudje iz domače — brusniške — in stopiške fare — so obsodili ta izgred. S solzami v očeh so rekli: „Zadnji-krat smo bili danes v nedeljo pri službi božji na Gorjancih“. Rogovileži — ki so s svojo surovostjo osramotili našo faro ter prihodnjč onemogočili vsaki nedeljski shod na Gorjancih — bodo gotovo prejeli zaslužno kazen. — à —

Iz Bučke. — [Nova maša.] Dragi bralci „Dol. Novic“ ne slišijo mnogo o nas, zakaj tu se zgodi redkokrat kaj takega, kar bi moglo zanimati tudi druge ljudi. Toda nedelja 26. m. m. napravila nam je toliko veselja, da moram to povedati tudi širjemu svetu.

Minulo je že celih 24 let, odkar smo imeli v naši župni cerkvi zadnjič novo sv. mašo; zato si lahko mislite, s kakim veseljem smo pričakovali dneva, ko je pel po tako dolgem času zopet novo sv. mašo naš rojak čast. g. p. Laetus Kovač, duhovnik iz reda sv. Frančiška. Storili smo, kar je bilo v naših skromnih močeh, da bi povečali slavnost tega dneva. Mogočni mlaji in zastave pozdravljale so radostno v ovenčano cerkev dohajajoče ljudi, ki so prihiteli od blizu in daleč v tako obilnem številu, kakor še nikdar doslej. Tudi gg. duhovnikov, ki so stregli novomašniku pri sv. opravilu, še ni bilo kmalo toliko v naši cerkvi. O mašniškem stanu in njegovih dolžnostih pridigoval

je prekrasno čast. gosp. p. Gavidioz Zega, ki si je pridobil srca vseh poslušalcev tako, da ga ne bodo mogli nikdar pozabiti. Prekrasno petje pa so oskrbeli gg. bogoslovci in gg. učitelji iz okolice. Toda kaj bi pravil na dolgo in široko, ker zadostuje, ako rečem, da je bil to dan, kakoršnega mi še nismo doživeli in ki nam ostane gotovo v vednem spominu!

Iz Ljubljane 11. avg. — Današnji shod družbe sv. Cirila in Metoda je bil dobro obiskan; vendar se nam je zdelo, da je bila prejšnja leta vdeležba večja. Nekateri gospodje so trdili, da Ljubljana ni pravi kraj za shode, češ, da je tu preveč društev itd. toraj takov shod nekaj vsakdanjega. Sedaj je bil shod v Ljubljani tretjič.

Po sv. maši v frančiškanski cerkvi je predsednik profesor Tomo Zupan odprl shod v prekrasnem „Narodnem domu“. Povdarjal je v svojem nagovoru, naj bi krasni novi dom pripomogel, da neha med brati prepir. To reč želi vsak Slovenec, — in lahko bi se zgodilo, ako bi nekateri hoteli. — Dvorana nam kliče, je djal govornik: Concordia — Sloga! Zborovalce je pozdravil burno pozdravljeni g. župan Hribar. Povdarjal je, naj se družba vedno ravna po načelih, po katerih se je ustanovila, in ohranila se bode vsaj v njej edinstvo. Poročili gg. tajnika in blagajnika sta nas prepričali, da družba vrlo deluje — pa tudi še prav mnogo potrebuje. Bog jej daj od dne do dne več prijateljev, ker je res neizogibno potrebna za naš mali narod.

V odbor so bili izvoljeni vsklikoma vsi prejšnji gospodje.

Banket je bil v telovadnici „Narodnega doma“. Vdeležilo se ga je nad 100 oseb — zlasti gospej in gospodičin, katerih je bilo tudi pri zborovanju nad tretjino.

Dobrova, 26. julija. — [Vsakega nekaj.] Da se vrli Dobrovčani za koristno in podučno berilo vedno bolj brigajo, naj dokažejo sledeči podatki: Družba sv. Mohora šteje letos tukaj 117 udov, kateri prejmo vsak za-se po 6, toraj vsi skupaj 702 podučni knjigi. Poleg tega dohajajo le-sem sporedno sledeči časopisi, ki so vsi v pravem kršanskem duhu pisani ter služijo poduku, zabavi, napredku in omiki: „Domo-ljub“, „Slovenec“, „Kmetovalec“, „Primorski List“, „Dolenjske Novice“, „Bleiweisove Novice“, „Danica“, „Glasnik“, „Dom in Svet“, „Vrtec z Angeljčkom“, „Rimski Katolik“, „Učiteljski Tovariš“. „Cvetje iz vrtov sv. Frančiška“ in „Zora“; to je 14 pravih, poštenih in kršanskih časopisov.

Vseh naročnikov na té časopise je letos 141.

Vsi ti časopisi tiskajo se med tekočim letom 818krat. Odtisov imenovanih listov dohaja in bode do konca t. l. došlo na Dobrovo (ako se božji svet preje ne podere), lepo število 4016 komadov. Ako se temu številu dodadó še knjige „družbe sv. Mohora“, vrže vse skupaj 4718 odtisov posameznih kosov zabavno-podučnega berila.

Tile kratki in istiniti podatki pa gotovo delajo čast dobrovskim faranom, katerih število je skromno in še ne presega številke 2200 tukajšnjega prebivalstva. Naj pa še kedo trdi, da se Dobrovčani ne brigamo za pravi napredek in da smo v primeri z drugimi sosedi nazadnjaki — najmanj za 50 let za njimi?! — Ni res, marveč napredujemo počasi a temeljito, ne pa le površno in navidezno.

Naš prečastiti, za lepoto hiše božje nad vse zavzeti gospod župnik Anton Lovšin, dali so našo

farno in romarsko cerkev, katero je bil lanski potres grdo razrukal, od zunaj in znotraj vso obnoviti.

Zidarsko delo prevzel je zidarski mojster Jakob Acetto; dovršil je to delo sé svojimi delavci, Goriškimi Primorci v času od dné 20. aprila pa do dné 15. julija t. l. Vse: cerkev odzunaj in znotraj ter pokopališčino obzidje je kaj temeljito in krasno zidarsko popravljeno, ter dela vso čast g. mojstru samemu in njegovim delavcem.

Slikarska dela prevzel je g. profesor Alojzij Šubic in dovršil se svojimi pomočniki v času od 5. do 25. junija t. l. Vse delo je dovršeno v pravem cerkvenem duhu.

Pleskarsko delo dovršil je g. Karol Treffner, in sicer v cerkvi pri kapelici na pokopališči, pokopališčnem križu, od 9. do 25. julija t. l.

Našemu milo-blagemu g. župniku pa dobri Bog in Mamka božja povrnita ves veliki trud, ki so ga imeli. Letos se vabijo pobožni romarji še posebno, da v obilnem številu obišejo lepo dobrovsko božjo pot med „šmarnimi mašami“. Trdno zaupanje na Boga in Marijo se je še vselej dobro obneslo, obilo izplačalo.

Košnji je bilo ob začetku vreme zelo neugodno, proti koncu pa nekoliko mileje. Hvala Bogu, spravilo se je vse srečno pod streho, čeravno je „žehta“ skoraj ves čas nagajala. Senena letina se je tukaj le bolj srednje dobro obnesla; otave pa kažejo kaj lepo.

Tudi žetvi in ajdovi setvi je dež vedno nagajal. Rži in ječmeni so dobro zrnjati, pšenice pa — radi polege — dosta bolj plitve. Sploh: te bodo dale le srednje zrnja a dosta zmedene slame. Videlo se bode pa prav za pravo še le — kako in kaj, — ko se dovrši mlatva.

Drugi poljski pridelki (jesenski namreč) obetajo pa sploh dobre létine. Bog daj, da pošteno dozore in se srečno spravijo pod streho.

Na sv. Aleša zjutraj ob 7. uri, 20. minuti udarila je bila strela v farovško gospodarsko poslopje ravno v čep tam, kjer je upognjeno. Strela zletela je doli po pločevinastem žlebu, preskočila od tu na „pasji telegraf“, se razdelila in odletela deloma na drugi konec tega „telegrafa“, kar se je deloma razpršilo, deloma pa po zidu na vez in po tej v hlev, kjer je ubila dve telici, a dvoje telet pa omamila, ki ste bili pa kmalu zopet dobri in čvrsti. Večjemu hlapcu je udarila še ne dobri seženj ravno nad glavo v zidno vez; parkrat se je malo zavrtel, in bil zopet sam pri sebi. Hvala Bogu in sv. Florjanu, da sta ob tem večjo in hujšo nesrečo dobrotno odvrnila.

Gromovitih dni imamo letos od novega leta sem tukaj že ogromno število = 41, toliko jih včasih še celo leto ni bilo! Pa, dobri Bog že vé, kaj dela. O svojem času gotovo tudi še letos dá krasnih dni.

Do svidenja z Bogom!

Domače vesti.

(Zlāti križec) s krono za zasluge dobil je veleč. gosp. Anton Aleš, dekan v Semiču. Častitamo.

(† Umrl) je dné 5. t. m. Erazem Gruden, dijak VI. razreda novomeškega gimnazija, v Stari Bučki po kratki mučni bolezni. Pokojni je bil blag mladenič, ki je nesel mnogo našo nado seboj v hladen grob. Pogreba udeležilo se je — žal radi slabega vremena — le nekoliko dijakov. Zato prosimo, naj bi se ga spomnili vsi njegovi sošolci in sodijaki, ko se snidejo zopet na gimnaziju in ga ohranili tudi nadalje v prijaznem spominu! Naj v miru počiva!

(Nečloveška surovost.) V nedeljo 2. avgusta sprla sta se brata Jože in Lojze Vidmar v Šmihelu pri Nov. Mestu radi nekega orodja. Konec tega sprtja bil je strašen. Lojze sunil je svojega brata z nožem v prsa in v trebuh. Ranjenec obležal je takoj nezavesten. Umril je čez dva dni v bolnišnici „Usmiljenih bratov“ na naslednjih teh ran.

(Pri občnem zboru društva sv. Cirila in Metoda) bili so v novi odbor voljeni nasledni gg.: Prvomestnik Janez Krajec, tiskar; zapisnikar Otmar Skale, c. kr. okr. živinozdravnik; blagajnik Ivan Škerlj, c. kr. sodniški svetnik; namestniki Ivan, Vrhovec c. kr. gimnaz. profesor; Jurij Pfeifer c. kr. fin. nadkomisar; Fran Perko, trgovec in posestnik.

(V bolnišnici „Usmiljenih bratov“) v Kandiji pri Novem mestu se je meseca julija sprejelo 59 bolnikov; koncem junija jih je ostalo v bolnišnici 33; skupaj 92. Od teh se jih je ozdravilo 47, zboljšalo se je ednajst; umrli so 4, od teh so bili 3 že umirajoči pripeljani v bolnišnico. Oskrbovalnih dni se je nabralo meseca julija 1022.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juliju 1896 je 100 strank vložilo 25.669 gld. 38 kr., 57 strank pa vzdignilo 6.741 gld. 75 kr., torej več vložilo 18.927 gld. 63 kr., 28 strankam se je izplačalo posojil 12.030 gld.; stanje vlog 295.700 gld. 07½ kr.; denarni promet 56.506 gld. 66 kr.

(Gasilno društvo novomeško) kaj pridno deluje za sprejem gostov, ki dojdejo k slavnosti dvajsetletnice in k zborovanju; tudi za obed, prenočevanje in zabavo so prav premišljeno skrbeli. Novomeško županstvo je tudi po okrožnici željo izreklo do meščanov, da bi dostojno hiše okrasili na čast došlim gostom, kar občinstvo vselej radostno stori. Da bi le tudi lepo vreme pripomoglo, potem čestiti gostje gotovo tukajšnje bivanje prijetno preživijo. Pred kasarno bo neki gospod iz Ljubljane soboto ob ½5. popoldne dva lepa balona kvišku spustil, kar bo gotovo prav zanimivo. Strelišču nasproti bo umetelni ogenj, kateri bo tudi zbranim na Tučkovem vrtu lepo viden. Bog daj le lepo vreme, ki ga itak silno potrebujemo. Častitim gostom pa kličemo: „Dobro došli“.

(Novo lepo hišo) je ravno sedaj dozidala novomeška občina na kapucinskem trgu. Vporabila se je v to nekdanja kapucinska cerkev s samostanom, deloma pa je zidanje novo. Skupni utis tega zidanja je, ako se v poštev jemlje, da se je hotelo obstoječe trdno zidovje porabiti, prav dober, in tudi notranje je za svoj namen videti ugodno napravljeno. Nastanila se je tam novomeška glavna davkarija in tudi nekaj finančnih uradov. V prvem nadstropju pa bo nekaj privatnih stanovanj.

(Nova advokatura.) Nastanil se je v Novem mestu odvetnik, gosp. doktor Vladimir Žitek, ter odprl svojo pisarno 12. avgusta v gosp. Božičevi hiši na glavnem trgu.

(V krškem političnem okraju) je bilo v drugem letošnjem četrtletju 63 porok, 420 rojstev in 350 mrličev. Mej umrlih bilo je 145 otrok do 5 leta. — Od 5 do 15 let starih je umrlo 44, od 15 do 30 let starih 28, od 30 do 50 let starih 32, od 50 do 70 let starih 54, nad 70 let starih 45.

(Obupani starci.) Kakor poroča celjska „Domovina“, obesil se je 16. julija pri Zidanem mostu 75letni Blaž Brečko, in 17. julija v istem okraju Blaž Španc, okoli 80 let star. Žalostno, da tako stara Blaža si nista upala poštene smrti dočakati.

(Romarji na Záplaz) se opomnijo da bi se ne motili, kakor lansko leto, da bode letos veliki romarski shod na Zaplázu, dne 21. avgusta.

Razne vesti.

* (Sedanji sv. oče papež Leon XIII.) si jako prizadevajo za zjedinenje naših razkolnih bratov po vzhodnih deželah. Pisali so o tej reči vže mnogo krasnih pisem ter jih razposlali ne le katolikom, ampak tudi razkolnikom; priporočajo molitev in pa ljubezen do razkolnikov ter spoštovanje njihovih krasnih navad in obredov. Posebno pa so jim pri srcu slovenski národi. Zato so imenovali v tej reči za svojega komisarja Stadlerja, nadškofa sarajevskega, da on deluje v Njih imenu, da se z nami zjedinijo v veri Srbi, Bolgari, Rusi, ki so nam vendar tako blizu. — V ta namen so ustanovili vneti gospodje časopis „Balkan“, ki bode izhajal v zvezkih ob nedoločenem času ter se tiskal v latinici in cirilici. Prvi zvezek je pred nami — res krasno, plemenito delo. Njim, ki so vešči Hrvaščine, ta list prav topla priporočamo v podporo. Naročnina se pošilja tiskarni Anton Scholz v Zagrebu.

* (Iz mažarske razstave) v Budapešti se čujejo reči, ki bodo marsikomu odprle oči, da ne gre obiskat teh naših ljubeznjivih sosedov, katerim gospodarijo liberalni judje. Toži se sploh, kako grozno izžemajo tujce. List „Praz. Den.“, ki navadno ne očita kaj Mažarom, piše: Nesramnost po nekaterih restavracijah (gostilnah) na milenijske razstavi je vže tako velika, da morajo celo ljudje z dobro napolnjenimi mošnjami paziti, če hočejo svojim telesnim potrebam malo bolj postreči. — Grof Štefan Karolyi, jeden izmed najbogatejših ogrskih plemenitašev, ki daje ciganom, kadar mu godejo in je dobre volje, tisočake — se je obotavljal plačati račun, — ko mu je bil košček maslenega kruha in kozarec šerisa (neko žganje) zaračunjen 15 goldinarjev. Ker pa ni hotel, da bi ga imeli za sleparja, je vrgel pred natakarja vizitno karto na mizo in opomnil, da jako želi, ako ga hočejo tožiti, — če bode sodišče tudi odobravalo te nesramne zahteve. Nadvojvoda Jožef si je ukazal prinesiti jedilno listo, jo pogledal, pa vstal smeja se od mize ter djal: „Tu je za nas predrago!“ — Neprijetno je bila iznenadjena prestolonaslednica vdova Štefanija. Sprehajala se je s tremi dvornimi damami ter je ž njimi v bližnji gostilnici nekaj malega zajutrkovala. Po zajutрку pa sploh plačati niso mogle — ker so vse štiri gospe imele pri sebi le okolu 110 gld. — ta malenkost pa ni zadostovala za zajutrek. Dolenjski kmet, ti pač ne pojdeš v Budapešto zajutrkovat!

* (Lepa navada.) Ako v kaki bretanjski vasi na Francoskem mati otroka dojenca umre, sprejmo ga vse matere cele vasi kot svoje. Župnik izvoli iz med mater eno, v katero posebno zaupa, ter jej naroči, da naj skrbi za dete kot za poseben dar vseмогоčega Boga. Ako je ena preuboga, da bi mogla za otroka sama skrbeti, se jih pa zjedini več v isti namen. — Karkoli je v zvezi z detinstvom, je v zvezi tudi s pobožnimi navadami. Nihče ne gre mimo matere, ki ima dete v naročju, da jej ne bi rekel: „Bog te blagoslovi!“ Tudi najbolj vkoreninjeno sovraštvo na ta način premaga, tudi najbolj nespravljiv človek govori blagoslov svojemu sovražniku, ako ima dete v naročju.

Listnica uredništva.

Več dopisov zaradi pomanjkanja prostora pozneje.

Loterijske številke.

Trst	1. avgusta	28	6	30	70	62
Gradec	8. „	89	30	73	77	13

ZAHVALA.

Srčno se zahvaljuje prečastitej duhovščini, gg. dijakom in okoličanom na izraženem sočutju o priliki smrti sina

ERAZMA,

šestošolca

(189)

Rodbina Gruden.

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti naše preljubljene matere, oziroma sestre, svakinje in tete

Marije Ratajecz roj. Fabjančič,

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem prijateljem in znancom, dalje vsem onim, ki so se udeležili sprevoda, zlasti pa še p. n. gospodom pevcem za njih prekrasni pesni-nagrobniči.

Bučka, dné 2. avgusta 1896.

(192)

Žalujoči ostali.

(185)

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom naznanjamo tužno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu dopadlo naše tri otroke:

Matildo, Janeza, Karolino,

po kratki mučni boleznijo od 30. julija do 3. avgusta t. l. v starosti poldruzega do šestega leta, k sebi v boljše življenje poklicati.

Marija, Rozalija,
sestre.

Janez Čudovan,
Matilda Čudovan roj. Kaliger,
stariši.

Gorenja vas pri Šmarjeti, 4. avgusta 1896.

➡ Odda se na račun ➡

gostilna pri Drakslerju

v Novem mestu, najraje zakonskim ljudem na dobrem glasu. — Več se izvé ravno tam. (201—1)

Na prodaj je iz proste roke

➡ nova hiša ➡

z dvema kleti, svinjskim in živinskim hlevom, vrtom, dvema njivama in hosto. — Cena se izvé pri lastniku

Jakob Vevko,

(200—1)

v Gotni vasi štev. 36.

Štev. 8165.

Razpis.

Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu, z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, je izpraznenih

➡ Sedem deželnih ustanov ➡

za prihodnje šolsko leto 1896/7.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadje-rejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanjanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1.) Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gl. šolnine na leto, in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo le šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr., se imajo

➡ do 31. avgusta 1896. ➡

izročiti vodstvu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali odvezno pismo starišev, oziroma varuhov zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovršé to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Deželni odbor kranjski v Ljubljani,

dne 27. julija 1896.

(199—1)

Razglas.

Okrajnocestni odbor v Kostanjevici naznanja, da se bode vršila zmanjševalna dražba zgradbe nove okrajne ceste od Kostanjeviškega grada do Orehovca

v nedeljo dne 23. avgusta 1896

ob 8. uri dopoldne v občinski pisarni Kostanjeviški.

Ta cestna proga, ktera meri 1258m je proračunjena na 2679 glđ. 40 kr.

Obris in proračun je na upogled razgrnjen v občinski pisarni Kostanjeviški ter se bodejo na zahtevo tudi prepisi istih podjetnikom doposlali.

Ponudniki imajo priložiti 10% vadij.

Okrajnocestni odbor v Kostanjevici,

dné 6. avgusta 1896.

(191)

Globočnik l. r.

Razglas!

V torek dné 18. avgusta 1896 zjutraj ob 9. uri prodalo se bode iz proste roke pod ugodnimi pogoji

posestvo v Šmarjeti v bližini zdravstvenih toplic hiš. št. I in sicer: hiša z vrtom in drugimi poslopji, travniki, njive, gozdi in vinogradi. (190)

NAZNANILO.

Slavnemu p. n. občinstvu najljubdeje naznanjam, da sem dobila dovoljenje

za posredovanje vsakovrstnih služb,

ter od sedaj zanaprej posredujem vsakovrstne službe za v mestu kakor tudi za zvonaj, v kar se p. n. gg. gospodinjam, gg. gospodarjem in službe iskajočim uljudno priporočam. Nadalje tudi naznanjam, da razven mene tu v mestu nihče drugi nima dovoljenja službe posredovati.

S spoštovanjem

Ivana Weisser,

v Novem mestu h. št. 29.

(146—1)

Za prav nizko ceno prodaja se iz proste roke

hiša v Žužemberku št. 143

z dvema kletima, hlevom in dvema svinjakoma ter zemljiščem v površki okoli 11 oralov ter s prostorno pristavo. — Natančneje pri lastniku

(179—2)

Josipu Šusteršiču.

Na prodaj

je turbin za 40 konjskih sil, velika pumpa z dvema cilindroma, katera dvojno vleče in žene, z roko ali silo za gnati, in velika skoraj nova cirkularna žaga za tavolette. — Vse to in še druga železnina se dobi prav po nizki ceni pri

(180—2)

Jan. Lenardu v Rajhenburgu ob Savi.

V grajščini Zalog, Breitenau je na prodaj še popolnoma dobra

mlatilnica

(Göppel mit Dreschkasten),

močna dve in pol konjskih sil.

Dobiva se vsak dan fino svežo namizno surovo maslo, kilo po 1 gld. 10 kr — Dalje ima materijal za stavbe, strešno in zidarsko opeko, (Falzziegel), vse ceneje, kakor v kateri si bodi opekarni.

Graf Thurnovo grajsko oskrbnništvo

v Zalogu, Breitenau.

(161—4)

Stanovanje.

V hiši „Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov“ št. 171 se s 1. septembrom odda stanovanje s 3 sobami. Poizve se pri podpisnem ali pri g. A. Jarcu, trgovcu na Velikem trgu.

(174—3)

Dr. J. Marinko.

Klavir in male orglje

s petimi spremeni — trije cinasti in dva lesena — v dobrem stanu, je primerno ceno v Novem mestu št. 82 na prodaj.

(155—3)

(195—1)

Odvetnik

d^{or.} Vladimir Žitek

otvoril je

svojo pisarno

dné 12. avgusta t. l.

v Novem mestu v hiši št. 91
na glavnem trgu I. nadstropje.

Pisarniške ure:

Od 8—12. ure dopoldne in od 2—6. ure pop.

V hiši št. 243, Stara cesta v Novem mestu
se takoj odda (197—1)

stanovanje

s štirimi sobami in delom vrta.

V isti hiši je na ponudbo

pripraven prostor za kolarnico.

Več se izve pri vredništvu „Dol. Novic“.

V grajščini Srebrnče je

par konj (belcev)

na prodaj.

(193)

Kovaški učeneec

se precej sprejme pri podpisnem. Pogoji: Star mora biti najmanj 16 let, zdrav in močan, učiti se bo moral najmanj dve leti, proti prosti hrani in stanovanju. — Pismene ali ustmene ponudbe do 30. avgusta 1896 podpisnemu.

(194)

Jože Činkl, kovač,

pošta Koprivnik pri Kočevji.

V Gotni vasi, tik ceste, pol ure od Navega mesta
je na prodaj

domačija,

kjer se gostilna nahaja, obstoječa iz hiše z vrtom, gospodarskimi poslopji in zemljišča. — Več pové lastnik

Jože Klemenčič,

(198—1)

Gotna vas št. 31. pošta Novo mesto.

Beklica,

ki je tudi šivanja večša, sprejme se takoj v prodajalnico.

Več pove opravništvo tega lista. (170—3)

P. n.

Usojam se najuljudneje naznaniti, da sem prevzel v torek dne 28. julija vodstvo od Steinfeldske pivovarne bratov Reininghaus v Gradcu v najem vzete, starorenomirane

gostilne gosp. Maksa Brunerja v Novem mestu.

Potrudil se bodem kot zastopnik imenovane pivovarne s pozorno postrežbo, ukusnimi jedili, izbornimi vini, posebno s pristnimi dolensjimi vrstami, kakor tudi z najboljšim Reininghauskim marčnim pivom p. n. goste najboljše zadovoljiti.

Ob enem se usojam opozoriti na temeljito popravljeno keglišče z novimi krogli. Za prijazen obisk prosi z velespoštovanjem

Fric Novak,

prej glavni natakar v hôtelu „Lloyd“ v Ljubljani.

(184—2)

☞ Zaloga piva pivovarne Reininghaus je v isti hiši, kjer so se poveksale ledeniške kleti, in se vabijo gospodje gostilničarji prijazno na odjemanje splošno znanega izbornega marčnega in ulezanega piva v sodih ter se zagotavlja izredno pozorna postrežba.

Franc Bobnar,

kovač v Novem mestu,

uljudno naznanja, da ostane v novo zidanej kovačiji poleg pokopališča, — in se priporoča slav. občinstvu v najraznovrstnejša kovaška dela, ker se je po večjih fabrikah v delu izuril, ter je povoljno z orodjem preskrbljen, lahko vse prevzame. — Tudi sprejme

krepkega in pridnega dečka

v poduk.

(186—2)

Kdor hoče kaj kupiti blaga za obleke, bodi-si sukno, cajg ali ženske obleke, narejene srajce (Jägerhemden), kravate itd., potem kavo, sladkor, riž (rajž), olje, jedilno in namizno, moko in sploh vse v špecerijo spadajoče reči, kakor tudi železnino: lopate, krampe, sekire, teske za pluge, lemeže za lesene in železne pluge, žage, verige, žico (drat), kovanje za vrata, okna itd.; ako ima kdo za prodati stari mesing, kufer, veštajn (Weinstein), cinasto posodo, svinc, jajca, konoplje, kimmel in še druge reči, naj se oglasi pri

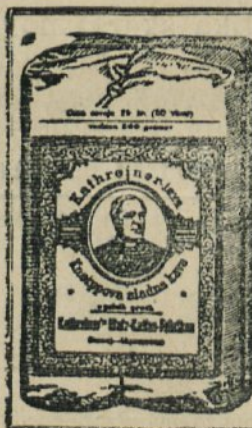
Küssel in Končan,

v Novem mestu pri okrožnem sodišču v gospej Bervarjevi hiši ali pa pri filijali (podružnici) v Smihelu.

Postrežba poštena, dobro blago, nizke cene.

Posebno se zdaj priporoča, da posestniki travnikov dajo kimmel pobirati, ker se za mali trud lahko veliko zasluži.

(168—3)

Kathreiner's
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primés k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na isvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

Hiša na prodaj.

V Novem mestu je hiša v Ozki ulici števil. 191, radi premembe gospodarjevega bivališča na prodaj. Več pové gosp. Vinko Umek v Novem mestu. (175—2)

Majhna štacuna z blagom vred,

vrednost blaga 800 do 1000 gld., je takoj za oddati na priličnem prostoru v Trebnjem h. št. 25. (183—2)

Kupovalci vina, pozor!

Na Topolovac-u v Istri pošta Opertalj, dobi se še mnogo pristnega belega in rudečega vina, po 15—16 gld. hektoliter. Obrnite se na Matija Knavs-a. (130—6)